

שער א - אתגרים בהפעלת הכוח

פרק 1 - על סכמות מנטליות במפגש עם לחימה

1. כהן, א. ופרידמן, ד. (2002). פסיכולוגיה התפתחותית: התיאוריה של פיאז'ה - מושגי יסוד, lib.cet.ac.il
2. הופמן, ש. (1998), המילון למונחי צה"ל, אג"ם תוה"ד.
3. פקר-רינת, מ. ווינר, א. (2003) הפסיכולוגיה של הפעילות המבצעית השגרתית, דצמבר 2003.
4. קינן, ר. (2007) מחקר צה"ל פנימי בנושא "דימוי אויב בקרב כוחותינו", לא פורסם.
5. Baron, R.A., and Byrne, D.(2000). Social Psychology. Boston:Allyn and Bacon
6. Klein, G. A. (2008) Naturalistic Decision Making, Human Factors: The Journal of the Human Factors and Ergonomics society, June.
7. Klein, G. A. (1998) Sources of Power: How People Make Decisions. Cambridge, MA: MIT Press
8. Piaget, J. & Cook, M.T. (1952). The Origins of Intelligence in Children. New York, NY: International University Press.
9. Sims, H.P., Jr. & Lorenzi, P. (1992). The New Leadership Paradigm: Social Learning and Cognition in Organizations, Newbury Park, CA: Sage.
10. Weick, K.E. (1993) The Collapse of Sensemaking in Organizations: the Mann Gulch Disaster, Administrative Science Quarterly ; Dec. 1993: 38, 4.

פרק 2 - חוסן - הלכה ומעשה

1. אבירם, א. (1990) הלכידות- מקומה ותפקידיה בטרונות החי"ר, ממד"ה.
2. איברסן, ז. (2018). חוסן נפשי - קווים לדמותו ומדידתו. בין-הזירות. דצמבר 32-43.
3. אמ"צ תוה"ד. (2006). אבני היסוד של העשייה הצבאית. צה"ל.
4. אמ"צ תוה"ד. (2013). המנהיגות הצבאית ופיתוחה בצה"ל. טיוטה רשמית. צה"ל.
5. בן נשר, א. להד, מ. (1997) המודל המשולב - מקורות לחוסן, משאבי אנוש, דצמבר. 6
6. גלעד, דודו (2008) פסיכולוגיה צבאית כרך 6
7. גל, ר. (1988) מאפייני הפיקוד בצבא הישראלי ראובן גל, מסמך פנימי, צה"ל.
8. גל, ר. (1989) מצבי לחץ בקרב - גורמים תגובות והתמודדויות. מסמך פנימי, ענף מד"ה יבשה, ז"י, צה"ל.
9. ועדת קחצ"ר לחוסן. (2019). מסמך פנימי, ז"י, צה"ל.
10. לוריה, א. (2013) חיסון קוגניטיבי כהכנת הגורם האנושי ללחימה. בתוך: פיקוד ואיתנות במצבי לחץ - קובץ מאמרים. הוצא מערכות - צה"ל.
11. לסקוב, ח. (1957). מנהיגות צבאית. צה"ל.
12. מק'קוי, ב.פ. (2009). להט הפיקוד. צה"ל, אמ"ץ - חטיבת תוה"ד.
13. פולצ'ק ט. (2014), חטיבת גולני. מסמך פנימי.
14. פולצ'ק ט., ושירצקי ע. תפיסת חוסן מסגרות ללחימה, טיוטה, פסיכולוגיה זרוע יבשה, 2019
15. פראנקל ו. (1970) האדם מחפש משמעות, הוצאת דביר.
16. לאונרד ר.א (1977) על המלחמה: מדריך קצר לקלואזביץ מערכות
17. שניר, ר., מיחידים ליחד - אורות וצללים: עיון מחודש בסוגיית הלכידות הצבאית, פסיכולוגיה צבאית, 1, יולי 2002 (המרכז לפסיכולוגיה צבאית יישומית, ז"י, צה"ל).
18. Alliger, G. M., Cerasoli, C. P., Tannenbaum, S. I., & Vessey, W. B. (2015). Team resilience: How Teams Flourish Under Pressure. *Organizational Dynamics*, 44(3), 176-184.
19. American Psychological Association. (2014). The road

- to resilience. Washington, DC: American Psychological Association. Retrieved from <http://www.apa.org/helpcenter/road-resilience.aspx>
20. Bartone, T. (2006), Military Resilience Under Military Operational Stress: Can Leaders Influence Hardiness Military Psychology 18 (Suppl.), S131-S148
  21. Bartone, P. T., Kelly, D. R., & Matthews, M. D. (2013). Psychological hardiness predicts adaptability in military leaders: A prospective study. *International Journal of Selection and Assessment*, 21(2), 200-210.
  22. Blake, J. A. (1978). Death by hand grenade: Altruistic suicide in combat. *Suicide and life-threatening behavior*, 8(1) 46-59.
  23. Bonanno, G. A. (2004). Loss trauma and resilience: Have we underestimated the human capacity to thrive after extremely aversive events? *American Psychologist*, 59(1), 20-28.
  24. Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss. Vol. 2: Anxiety and anger*. New York: Basic.
  25. Carron, A. V., Colman, M. M., Wheeler, J., & Stevens, D. (2002). Cohesion and performance in sport: A meta-analysis. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 24(2), 168-188.
  26. Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, 18(2), 76-82.
  27. Cornum, R., Matthews, M. D., & Seligman, M. E. (2011). Comprehensive soldier fitness: building resilience in a challenging institutional context. *American Psychologist*, 66(1), 4
  28. Escolas, S.M., Pitts, B.L, Martin., A. Safer, M.A., & Bartone, P.T (2013). The Protective Value of Hardiness on Military Posttraumatic Stress Symptoms. *Military Psychology*, 25(2), 116-123.

29. Griffith, J., & Vattikus, M. (1999). Relating cohesion to stress, strain, disintegration, and performance: An organizing framework. *Military Psychology*, 11(1), 27-55.
30. Griffith, J., (2002). Multilevel analysis of cohesion's relation to stress, wellbeing, identification, disintegration, and perceived combat readiness. *Military Psychology*, 14(3), 217-239.
31. Hamiel, D., Wolmer, L., Spirman, S., Laor, N. (2013). Comprehensive Child-Oriented Preventive Resilience Program in Israel Based on Lessons Learned from Communities Exposed to War, Terrorism and Disaster. *Child Youth Care Forum* 42, 261-274
32. Hamilton, K.J., Lieutenant-Colonel (2010). Unit cohesion. *Canadian Army Journal*, Vol 12.3) 9-20.
33. Kier, E., (1998). Homosexuals in the U.S military. *International security*, 23(2). 5-39
34. Kobasa, S. C. (1979) Stressful life events, personality, and health: An inquiry into hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*. 37, 1-11.
35. Kolditz, T. A., (2007). Key characteristics of In Extreme leaders and how they are relevant in all organizations. In: *In Extreme Leadership*. (pp. 1-21). New York: John Wiley & sons, Inc.
36. Kumpfer, K. L. (2002). Factors and processes contributing to resilience. In: *Resilience and development* (pp. 179-224). Springer, Boston, MA.
37. Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer.
38. Lester, P. B., & Pury, C. (2011) What leaders should know about courage in P.J. Sweeney, M.D. Matthews, B.P. Lester. (Eds) *Leadership in dangerous situations*. Annapolis, M.D: Naval Institute Press.

39. Levav, I., Greenfeld, H., & Baruch, E. (1979). Psychiatric combat reactions during the Yom Kippur War. *American Journal of Psychiatry*, 136, 637-641.
40. Luthar, S. S. (2015). Resilience in development: A synthesis of research across five decades. *Developmental Psychopathology: Volume Three: Risk, Disorder, and Adaptation*, 739-795.
41. Maddi, S. R. (1972) *Personality theories: A comparative analysis*. Homewood, IL: Dorsey press.
42. Marshall, S.L.A. (1947). *Men against Fire*. New-York: William Morrow and Company.
43. Masten, A. S., Best, K.M., Garmezy, N. (1990). Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. *Dev Psychopathol.* 2:425-44.
44. Masten, A. S. (2018). Resilience theory and research on children and families: Past, present, and promise. *Journal of Family Theory & Review*, 10(1), 12-31.
45. Masten, A. S., & Reed, M. G. J. (2002). Resilience in development. *Handbook of positive psychology*. 74- 88.
46. Matthews, M. D. (2014). *Head Strong: How Psychology is Revolutionizing War*. New York: Oxford University Press.
47. Matthews, M. D. (2020). *Head Strong: How Psychology is Revolutionizing War*. New York: Oxford University Press.
48. Meredith, L. S., Sherbourne, C. D., Gaillot, S., Hansell, L., Ritschard, H. V., Parker, A. M., & Wrenn, G. (2011). *Promoting Psychological Resilience in the US Military*. RAND Corp. Santa Monica Center for Military Health Policy Research.
49. Meichenbaum, D. (1993). *Stress Inoculation Training: A 20 Year Update* " *Psychosomatic Medicine*"

50. Morgan, P. B., Fletcher, D., & Sarkar, M. (2013). Defining and characterizing team resilience in elite sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 14, 549-559.
51. Moskos, C.C. (1970). *The American enlisted man*. New York: Russell sage foundation.
52. Pietrzak, R. H., & Southwick, S. M. (2011). Psychological resilience in OEF-OIF Veterans: Application of a novel classification approach and examination of demographic and psychosocial correlates. *Journal of Affective Disorders*, 133(3), 560-568.
53. Richardson, G. E. (2002). The metatheory of resilience and resiliency. *Journal of Clinical Psychology* 58:307-321.
54. Sommer, S. Amy, Howell, J., M. & Hadley, C. N. (2016). Keeping Positive and Building Strength: The Role of Affect and Team Leadership in Developing Resilience During an Organizational Crisis. *Group & Organization Management*, 41(2), 172-202
55. Southwick, S. M., Bonanno, G. A., Masten, A. S., Panter-Brick C., Yehuda, R. (2014) Resilience definitions, theory, and challenges: Interdisciplinary perspectives. *European Journal of Psycho - traumatology*. 5,1-14.
56. Sweeney, P.J., Matthews, M.D., Lester B.P.(2011). *Leadership in dangerous situations*. Annapolis, M.D: Naval Institute Press.
57. Westman, M. (1990). The relationship between stress and performance: The moderating effect of hardiness. *Journal of Human Performance* 3 (3),141-155.
58. Wolmer, L., Hamiel, D., Pardo-Aviv, L., Laor, N., Cohen, D. J., & Center, I. B. H. R. (2018). Preschool children facing mass trauma: Disasters, war, and terrorism. *Journal of Trauma and Stress*. 28, 441-447.
59. Zaccaro, S.J., Weiss, E.J., Hilton, R.M., Jeffers, J. (2015). *Building resilient teams in: Leadership in dangerous*

situations. P.J, Sweeney, M.D, Matthews, B.P, Lester (Eds.)
Annapolis, M.D: Naval Institute Press.

פרק 3 - "לטפס מן הבאר": התמודדות עם אירוע משברי

1. סולומון, ז., בנבנישתי, ר., מיקולינסר, מ. (1986). תגובות קרב בשל"ג - ניתוח ראיונות עם נפגעי תגובות קרב. : מחלקת בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל.
2. Farchi, M., Levy, T. B., Gershon, B. B., Hirsch-Gornemann, M. B., Whiteson, A., & Gidron, Y. (2018). The SIX Cs model for immediate cognitive psychological first aid: From helplessness to active efficient coping. *International Journal of Emergency Mental Health and Human Resilience*, 20(2), 1-12.
3. Hillyard, M. J. (2000). *Public crisis management: How and why organizations work together to solve society's most threatening problems*: iUniverse.
4. Luecke, R., & Barton, L. (2004). *Crisis management : master the skills to prevent disasters*, . Boston, Mass.: Harvard Business School Press.

פרק 4 - היבטים מנטליים של לחימה בתווך תת־קרקעי

1. בן הדור, ב., עירן-יונה, מ., דנדקר, כ., גורמים המעצבים את שדה הקרב העתידי ואת חווית הפרט בו בעיני מומחים: מחקר משווה בין־לאומי, 2011.
2. הראל מנשה, מערות צורים ומחילות סתר ושימושיהן בימי המקרא, מערכות, גליון 389.
3. מז"י, שמורת טבע, הוראת לחימה זמנית, 2006.
4. סופר א., שדה הקרב במזה"ת, מערכות, גליון 368, דצמבר 1999, ע"מ 20-21.
5. עיר מבצר, אמ"ץ / תוה"ד - המעבדה התפיסית, יוני 2008.
6. ענף כשירויות מקהצ"ר, תחקיר לחימה בשטח בנוי, רווי מכשולים, במבצע "עופרת יצוקה", 2009.
7. רפל י., עורך, תולדות ארץ ישראל, הוצאה לאור משרד הביטחון, תל-אביב תש"מ, ע"מ 123-124.

8. שער האויב למטה - הלוחמה התת-קרקעית, תלקיט, המחלקה להיסטוריה, אלול התשס"ז, אוגוסט 2007.

9. Anthony, K., (1982), "Combat motivation - the behavior of soldiers in battle,

בתוך: פסיכולוגיה צבאית - מאגר מידע, א, 72-1.

10. Lehrer Z. and Amram Katz. S., "The Sociology of Military Knowledge in the IDF- From 'Forging' to 'Deciphering', Israel Studies Review, Vol. 26, Issue 2, Winter 2011.

פרק 5 - מפקדות מבצעיות בחירום - על מאפייני החוויה ודפוסי הפעולה מזווית הפסיכולוגיה הצבאית

1. אבשטיין, א. וכנג'ו י. (2010). "מה בין שליטה באמצעות שו"ב לפיקוד" - מחשבות, לקחים, והצעה ארגונית אחריהפעלת מערכת השו"ב בתרח"ט 7. חטיבה 7 - מסמך פנימי.
2. גילעד, ד. ולירו, ר. (2010). מאפיינים פסיכולוגים גנריים בלחימה. פסיכולוגיה פד"ם - מסמך פנימי.
3. גל, ל. ולוי, טלי. (2012). אנחנו שנינו מאותו הכפר. בין הזירות, 11, 24-11.
4. הכהן, גרשון (22.4.1984). "יהיה בסדר" - הימור או תעוזה. עיתון מעריב.
5. ויינר, א. ונווה, נ. (2010). מאפיינים ארגוניים ופסיכולוגיים של פעולת המפקדות בחירום. פסיכולוגיה פד"ם - מסמך פנימי.
6. ויינר, א. (2010). שילוביות ושיתוף פעולה בהפעלת הכוח בדרג המפקדות הבכירות, הצגה במסגרת יום הממות ידע של ממד"ה.
7. ויינר, א. (2012). שילוביות של מפקדות ב"עופרת יצוקה". מערכות, 444, 34-26.
8. ווינר, א. וחבקין, א. (2017). שילוביות בדרג המטה הכללי בתהליכי שגרה. בין הקטבים, 10, 109-139.
9. טיארגי'אן, א. וולדמן, ע. (2012). "ניצחון יש רק בכדורגל" - על מורכבות תפיסת תוצאות המלחמה וה"הישג". מסמך פנימי, ענף מחקר, ממד"ה.
10. ייגר-זלינגר, ה. (2012) על תרגילי מפקדות בצה"ל מזווית ההתבוננות של

- הפסיכולוגיה הצבאית. צה"ל, ממד"ה, פרסום פנימי.
11. לירו, ר. (2008). "מפקדים תחת אש" - התמודדות יחידות העורף במלחמת לבנון השנייה. בין הזירות, 7, 146-133.
12. לירו, ר. וייגר-זלינגר, ה. (2015). בהשתנות מתמדת - על המעברים המנטלים של המפקדות. מערכות, 460, 46-32.
13. סנג, מ. ומינקה - ברנד, ה. (2008). "מפקדים ומפקדות" - מספר הכנות ממלחמת לבנון השנייה, פסיכולוגיה צבאית, 6, 130-97.
14. מטכ"ל / אג"ם / תוה"ד (1998). המילון למונחי צה"ל.
15. מטכ"ל / אג"ם / תוה"ד (1995). מפקדת הפיקוד המרחבי במלחמה - ארגון והפעלה. מפקדת הזרוע לבניין הכוח ביבשה / תוה"ם / תו"ל (2001). ספר האוגדה.
16. מפקדת חילות השדה / תו"ל (1999). ספר החטיבה.
17. מפקדת הזרוע לבניין הכוח ביבשה / תו"ל ותפיסות (2010). צוות הקרב החטיבתי - טיוטה.
18. עקביה, ג. (2009). מינון דיבור נתונים בחטיבה. רפא"ל, המרכז למחקרים צבאיים (09/42).
19. קרן, צ. וקינן ר. (2008). נפגשים בשש אחרי המלחמה - עיון בתהליכי התחקור המבצעי הפנימי ביחידות לוחמות טקטיות לאחר מלחמת לבנון השנייה. פסיכו-לוגיה צבאית, 6.
20. Cannon-Bowers, J.A., Salas, E., & Converse, S. A. (1993). Shared mental models in expert team decision making. In N. J.Castellan, Jr. (Ed.), Current issues in individual and group decision making (pp. 221-246). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
21. Mathieu, J. E., Rapp, T. L., Maynard, M. T., & Mangos P.M. (2010). Interactive Effects of Team and Task Shared Mental Models as Related to Air Traffic Controllers' Collective Efficacy and Effectiveness. Human Performance, 23, 22-4.

פרק 6 - מאפיינים מנטליים של הגנה בבט"ש

1. אחריות וסמכות בצבא. מטכ"ל 1-100, אג"ם - תוה"ד 1999.
2. אלמוג, ש., שולטי, ש., בניונס, ש., ובריג'דר, ס. (2021). הערכת מנהיגות צבאית לשנת 2021, מסמך ביסל"מ.
3. אלמוג, ש., שחק, ק., ואנסין, א. (טרם פורסם). מנהיגות במרחבים משותפים בצה"ל.
4. בן חורין, י., ורוזמן, מ. (2018). ענווה והיפר מודעות כבסיס למנהיגות בעידן הדיגיטלי, פרסומי AKT.
5. חזני, א., ואלמוג, ש. (2020). אבנים שחקו מים? על מרכיב הפיקוד באבן יסוד האדם, זרקור 28, הלכי מחשבה בצה"ל.
6. טובי, ש., ואלמוג, ש. (2019). הערכת מצב מנהיגות צבאית לשנת 2019, מסמך ביסל"מ.
7. פדן, כ., וטובי, ש. (2012). השילוביות בצה"ל: אחד בפה ואחד בלב, מערכת 18-26, 443.
8. פופר, מ. (2010). על סוד הימשכותם של המונהגים למנהיג, מראות של מנהיגות 2, 28-43.
9. קולינס, ג'. (2001). גלגל התנופה: משוב למצוין. פקר: תל-אביב.
10. קרוי-פרסלר, ת. (2012). נדרשת מנהיגות אחרת: תפיסות מנהיגות והשפעה בקרב קצינים וקצינות בסביבת המטה בארגון הצבאי, מראות של מנהיגות 5, 38-59.
11. שולטי, ש. ואלמוג, ש. (2021). סקירת מגמות מחקר מנהיגות לשנת 2021, אתר ביסל"מ.
12. שריפט, ע. ואייזנברג, א. (2015). מנהיגות בעידן הפוסט מודרני, מערכות 462, 48-55.
13. Bolden, R. (2004). "What is Leadership?". Research Report no. 1. Exster University.
14. Marion, R. and Uhl-Bien, M. (2001). Leadership in complex organizations. The Leadership Quarterly, 12, 389-418.
15. Uhl-Bien, M., Marion, R. And McKlvley, B. (2007). Complexity Leadership Theory: Shifting from the industrial age to the

knowledge era. *The Leadership Quarterly*, 18, 298-318.

פרק 7 - מעברים מנטליים: יצירת גמישות עם המעבר לסביבת משימה חדשה

1. תיעוד חולית פסיכולוגיה פד"ם ב"עופרת יצוקה" מסמך פנימי פסיכולוגיה פיקוד הדרום. מרץ.
  2. אל דור. י. וארהרד. ה. (1990) חוסן נפשי - שיפור כושר ההתמודדות במצבי מצוקה ומניעת התאבדות. ירושלים. משרד החינוך.
  3. גלוסקינס, א., (2000) "להעביר אותם במדבר: הנהגת שינויים בעת תמורות יסודיות", משאבי אנוש, ינואר.
  4. חיים, ע ואלון, ג. (1994) עקרון הרציפות: גישה מאוחדת לאסון וטראומה. פסיכולוגיה כתב עת מדעי ישראלי לעיון ומחקר ד' 2-1, עמ' 28-20.
  5. מינקו־ברנד ה. 2008 "תן לי דקה להתרגל אליך שוב" - דגשים לחזרת היחידות מעופרת יצוקה לאיו"ש, מסמך פנימי, פסיכולוגיה איו"ש.
6. Bridges, W., (1987) "Getting them through the Wilderness". William Bridges & assoc.
  7. Cocksedge., S.A.E., 2003., The three block war and future Conflict. *Australian army journal*. Vol. 3,1., 267-272.
  8. Garstka, J. and Alberts, D. (2004). Network Centric Operations Conceptual Framework Version 2.0, U.S. Office of Force Transformation and Office of the Assistant Secretary of Defense for Networks and Information Integration.
  9. Klein, G., Moon, B. and Hoffman, R.F. (2006a). Making sense of sensemaking I: alternative perspectives. *IEEE Intelligent Systems*, 21(4), 70-73.
  10. Meicenbaum. D. (1985). Stress inoculation training. New york: Pergamon.

פרק 8 - פסיכולוגיה צבאית מזווית אמ"נית - מפגש מהסוג האחר עם הצד האדום והשפעותיו

1. בומנדיל, ס (2016). "כמקום בו אין אנשים" על האתגרים הצפויים לצה"ל כתוצאה מהשימוש הגובר בכלי נשק בלתי מאוישים, " בין הקטבים 9, בניין הכוח -חלק ג' (מרכז דדו לחשיבה צבאית בין-תחומית), עמ' 99-126.
2. גן-אל, א (2018) מחשש למצבם הנפשי, יוטיוב תגביל את עבודת בודקי התוכן - גלובס (globes.co.il ,14.3.2018)
3. לרר, ז ועמרים-כץ, ש. (2006). "פולחן הסבל": תרבות עבודה, שירות ומשפחה בצה"ל" תעודים של שיוויון - נשים בשירות צה"ל - מחקר עיון וביקורת, יוהל"ן, 210-229
4. מילר, א (1992) "הדרמה של הילד המחונן". הוצאת דביר
5. סקר אנשי הקבע באמ"ן, מד"ה אמ"ן, 2019, 2018

שער ב -

פסיכולוגיה צבאית בבניין הכוח

פרק 1 - לחיל את המוטיבציה - כיצד מניעים לוחמים לפעולה

1. Ben-Shalom, U., & Benbenisty, Y. (2016). Coping Styles and Combat Motivation During Operations: An IDF Case Study. *Armed Forces and Society*, 42(4), 655-674. <https://doi.org/10.1177/0095327X16632316>
2. Ben-Shalom, U., & Benbenisty, Y. (2019). 'A Time of War': contextual and organisational dimensions in the construction of combat motivation in the IDF. *Journal of Strategic Studies*, 42(3-4), 371-394. <https://doi.org/10.1080/01402390.2017.1360772>
3. Deci, E. L., Olafsen, A. H., & Ryan, R. M. (2017). Self-determination theory in work organizations: The state of a science. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4, 19-43.
4. Dowling, W. F., & Sayles, L. R. (1971). How managers motivate.
5. Eighmey, J. (2006). Why do youth enlist? Identification of underlying themes. *Armed Forces & Society*, 32(2), 307-328.
6. Ellis, J. (1980). *The Sharp End of War: The Fighting Man in World War II*. Corgi Books.
7. Gray, J. G. (1999). *The warriors: Reflections on men in battle*. U of Nebraska Press.
8. Griffith, J., & Perry, S. (1993). Wanting to soldier: Enlistment motivations of Army Reserve recruits before and after Operation Desert Storm. *Military Psychology*, 5(2), 127-139.
9. Grigorov, G., & Spiridonov, S. (2018). Research on the motivation for choosing the military career. *International Conference of Knowledge-Based Organization*, 1, 302-307.

10. Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. (1959). *The motivation to work*. John Wiley.
11. Keegan, J., Holmes, R., & Gau, J. (1986). *Soldiers: A history of men in battle*. Viking Press.
12. Little, R. W. (1964). *Buddy relations and combat performance* (M. , Janowitz, Ed.). Russell Sage Foundation.
13. MacCoun, R. J., Kier, E., & Belkin, A. (2006). Does social cohesion determine motivation in combat? An old question with an old answer. *Armed Forces and Society*, 32(4), 646–654. <https://doi.org/10.1177/0095327X05279181>
14. Marshall, S. L. A. (1947). *Men Against Fire: The Problem of Command in Future War*. In Washington, *The Infantry Journal & William Morrow & Company*, New York. William Morrow and Company.
15. Maslow, A. H. (1954). The instinctoid nature of basic needs. *Journal of Personality*.
16. Moskos Jr, C. C. (1970). *The American Enlisted Man The Rank and File in Today's Military*. RSF: Russell Sage Foundation.
17. Shils, E. A., & Janowitz, M. (1948). Cohesion and disintegration in the Wehrmacht in World War II. *Public Opinion Quarterly*, 12(2), 280–315.
18. Stouffer, S. A., Suchman, E. A., DeViney, L. C., Star, S. A., & Williams Jr, R. M. (1949). *The american soldier: Adjustment during army life. (studies in social psychology in world war ii)*, vol. 1.
19. Waldman, A., Tiargan-Orr, R., & Gal, R. (2022). Military Propensity Among Israel Defense Forces' Potential Conscripts: A Re-Examination and Differentiation by Personal Preferences of Enlistment Motivation. *Armed Forces & Society*, 0095327X221101331.

20. Wong, L. (2003). Why they fight: combat motivation in the Iraq war. Strategic Studies Institute, US Army War College.

פרק 2 - התפתחות הלכידות הצבאית

1. Bales, R. F. (1950). Interaction process analysis: A method for the study of small groups. Cambridge, MA: Addison-Wesley.
2. Carron, A. V. (1982). Cohesiveness in sport groups: Interpretation and considerations. *Journal of Sport Psychology*, 4, 123-138.
3. Carron, A. V. (1988). Group dynamics in sport. London, Canada: Spodym.
4. Carron, A. V., & Chelladurai, P. (1981). The dynamics of group cohesion in sport. *Journal of Sport Psychology*, 3, 123-139.
5. Cartwright, D. (1968). The nature of group cohesiveness. In D. Cartwright & A. Zander (Eds.), *Group dynamics*, pp. 91-109. New York: Harper & Row.
6. Chapple, E. D. (1940). Measuring human relations: An introduction to the study of interaction of individuals. *Genetic Psychology Monographs*, 22, 3-147.
7. Cooley, C. H. (1962). *Social organization*. New York: Schocken.
8. Cota, A., Evans, C. R., Dion, K. L., Kilik, L., & Longman, R. S. (1995). The structure of group cohesion. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21, 572-580.
9. Dion, K. L., & Evans, C. R. (1992). On cohesiveness: Reply to Keyton and other critics of the construct. *Small Group Research*, 23, 242-250.
10. Durkheim, E. (1951). *Suicide: A study in sociology* (G. Simpson, Ed., and J. A. Spaulding & G. Simpson, Trans.). New York: Free Press. (Original work published 1897).

11. Evans, C. R., & Dion, K. L. (1991). Group cohesion and performance: A meta-analysis. *Small Group Research*, 22, 175-186.
12. Festinger, L. (1950). Informal social communication. *Psychological Review*, 57, 271-282.
13. Gal, R. (1986). Unit morale: From a theoretical puzzle to an empirical illustration-An Israeli example. *Journal of Applied Social Psychology*, 16, 549-564.
14. Gal, R., & Manning, F. J. (1987). Morale and its components: A cross-national comparison. *Journal of Applied Social Psychology*, 17, 369-391.
15. Gal R. (2021). Why is Cohesion Important. In Salo, M., & Sinkko, R. (2012). *The science of unit cohesion: its characteristics and impacts*. Publication series 1. No 1/2012.
16. Griffith, J. (1988). Measurement of group cohesion in U.S. Army units. *Basic and Applied Psychology*, 9(2), 149-171.
17. Henderson, W. D. (1985). *Cohesion: The human element in combat*. Washington, DC: National Defense University Press.
18. Hoge, C. W., Auchterlonie, J. L., & Milliken, C. S. (2006). Mental health problems, use of mental health services, and attrition from military service after returning from deployment to Iraq or Afghanistan. *Journal of American Medical Association*, 295(9), 1-17.
19. Hogg, M. A. (1992). *The social psychology of group cohesiveness: From attraction to social identity*. New York: New York University Press.
20. Ingraham, L. H., & Manning, F. J. (1980). Psychiatric battle casualties: The missing column in a war without replacements. *Military Review*, 60(8), 19-29.

21. Ingraham, L. H., & Manning, F. J. (1981). Cohesion: Who needs it, what is it and how do we get it to them? *Military Review*, 61(6), 2-12.
22. Le Bon, G. (1960). *The crowd*. New York: Viking. (Original work published 1895).
23. Levine, J. M., & Moreland, R. L. (1990). Progress in small group research. *Annual Review of Psychology*, 41, 585-634.
24. Lewin, K. (1935). *A dynamic theory of personality* (D. K. Adams, & K. E. Zener, Trans.). New York: McGraw-Hill.
25. Marlowe, D. H. (Ed.). (1985). *New Manning System field evaluation* (Tech. Rep. No. 1). Washington, DC: Walter Reed Army Institute of Research, Department of Military Psychiatry.
26. Moreno, J. L. (1934). *Who shall survive?* Beacon, NY: Beacon.
27. Mudrack, P. E. (1989). Defining group cohesiveness: A legacy of confusion? *Small Group Behavior*, 20, 37-49.
28. Mullen, B., & Copper, C. (1994). The relation between group cohesiveness and performance: An integration. *Psychological Bulletin*, 115, 210-227.
29. Salo, M., & Sinkko, R. (2012). The science of unit cohesion: its characteristics and impacts. *Publication series 1. No 1/2012*.
30. Shils, E. A., & Janowitz, M. (1948). Cohesion and disintegration in the Wehrmacht in World War II. *Public Opinion Quarterly*, 12, 280-315.
31. Siebold, G. L. (2011). Key questions and challenges to the standard model of military group cohesion. *Armed Forces & Society*, 37(3), 448-468.
32. Siebold, G. L., & Kelly, D. R. (1988a). *Development of the Combat Platoon Cohesion Questionnaire*. Alexandria, VA: U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.

33. Siebold, G. L., & Kelly, D. R. (1988b). Development of the Platoon Cohesion Index. Alexandria, VA: U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.
34. Tremble, T. R. Jr., Brosvic, G. M., & Mangiardi, A. R. (1986). Attitudes toward the New Manning System (NMS) and NMS system characteristics. Alexandria, VA: U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.
35. Widmeyer, W. N., Brawley, L. R., & Carron, A. V. (1985). The measurement of cohesion in sport teams: The Group Environment Questionnaire. London, Canada: Sports Dynamics.

פרק 3 - כיצד מיישמים שינויים בבניין הכוח בעידן הנוכחי ובארגונים מורכבים

1. אלמוג ש., ואבידר, מ. (2021). פרקטיקות מנהיגותיות של הדרג הטקטי בשדה הקרב העתידי, מערכות, 409.
2. אורטל, ע. (2018), מבולבלים? גם אנחנו! ערן אורטל 15 פרספקטיבה היסטורית לדיון על "יבשה באופק", בין הקטבים, 16.
3. בן-דוד, מ. (2018). אי מימושן או מימושן המאוחר של עבודות ליבה ביבשה-כרוניקה ידועה מראש, המכללה לביטחון לאומי.
4. בן-ארי, א, שר, י וויינר, א. (2013). לחימת צה"ל במבצע עופרת יצוקה: ממלחמות היברידיות לצבאות תוספתיים. ב-מיטל עירן - יונה, היבטים סוציולוגיים ופסיכולוגיים של פעולת הצבא בתווך האזרחי (עמ' 100-89). תל-אביב: במחנה.
5. דומבה, ע. (2018). "זרוע היבשה חושפת את צק"ה גדעון", Israel Defence.
6. גרין, ט. (2013). "פעילותם של צבאות בתווך האזרחי", בתוך (עורכת מיטל עירן יונה), היבטים סוציולוגיים ופסיכולוגיים של פעולת הצבא בתווך האזרחי, 21-62, תל-אביב: במחנה.
7. מינגה ברנד, ה', סגל, ה' וחי, ר' (2015), קישורים: התבוננות על שינוי ארגוני מפריזמת החשיבה הרשתית. בין הזירות - גיליון 13

8. Mack, O., Khare, A., Krämer, A., & Burgartz, T. (Eds.). (2015). *Managing in a VUCA World*. Springer.
9. Roderick RM (ed) (1998) *Strategic leadership primer*. U.S. Army War College, Carlisle Barracks
10. Yarger HR (2006) *Strategic theory for the 21st century: the little book on big strategy*. DIANE, Darby

פרק 4 - "כושר צבאי" ו"תחושת מסוגלות" במערך המילואים: על כשירות ומדידת כשירות

1. אלרון, מ., פדון, כ., טיארג'אן, ר., פרידמן-בן שלום, ה. (2018). מערך המילואים לאן? תל-אביב: המכון למחקרי בטחון לאומי, 177-185.
2. וועדת וינוגרד. (2008). הוועדה לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006, דין וחשבון סופי. <https://web.archive.org/web/20140513195049/http://www.nrg.co.il/images/news/doah.pdf>
3. סינגר, א. וטיארג'אן, ר. (2022). מערך המילואים ומערך הסדיר - "על מקצור עיות, מקצוענות ומערכת מבצעית אחת". בתהליך פרסום.
4. ספר החוקים של מדינת ישראל (2008). חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008. http://www.milum.aka.idf.il/Sip_Storage/FILES/2/1752.pdf
5. צה"ל, מילון מונחי צה"ל: כושר צבאי.
6. צה"ל, מילון מונחי צה"ל: כשירות.
7. צה"ל, מילון מונחי צה"ל: מבנה הכוח.
8. צה"ל, מילון מונחי צה"ל: מודרניזציה.
9. צה"ל, מילון מונחי צה"ל: מוכנות.
10. צה"ל, מילון מונחי צה"ל: קיום הכוח.
11. צה"ל, ממד"ה (2021-1999). סקרי המילואים בדרג הלוחם (דרג א').
12. צה"ל, ממד"ה (2021-1999). סקרי חובה.
13. צה"ל, ממד"ה (2021-1999). סקרי משרתי הקבע.
14. תמרי, ד. (2012). האומה החמושה: עלייתה ושקיעתה של תופעת

המילואים, [/http://www.inss.org.il/he/publication](http://www.inss.org.il/he/publication),
תל אביב: מערכות, 468-493.

פרק 5 - בניין כוח רבי-ממדי באוגדת הגנה מרחבית: הזדמנות להשתנות

1. אבידר מ, זעירא לוי, ק (2020) כיצד מייצרים שינויים בבניין הכוח בעידן ובארגון המורכב ומה תפקידו של קצין מדעי ההתנהגות בתהליך. בין הזירות גליון 16
2. אדמסקי, ד. 2012. "תרבות אסטרטגית והדשנות צבאית". הוצאת 'מערכות', מודן.
3. חמו, י. 2016. "בניין הכוח כמערכה - על אופטימיזציה ואסטרטגיה", 'בין הקטבים', גליון 6, עמ' 11-38.
4. טילן, י ומיכלסון, א. 2016. "יחידות מיוחדות ללמידה מערכתית בצה"ל" "שקד", "רימון" ו"אגוז" כמקרי מבחן ל"יחידות למידה", 'בין הקטבים', גליון 6, עמ' 144-164; אבידר וזעירא, 2020

פרק 6 - אין הופכים חטמ"ר לחכם? טרנספורמציה דיגיטלית ביחידה הצבאית

1. ספיר ל. ונבט ע., "עולים לאוויר" - הטמעת מערכות טכנולוגיות חדשות בארגון הצבאי, הפרקטיקאי, גליון 1, 2019.
  2. פדן, כרמית. 2015. "כדיהיגות צבאית-ישראלית בעת הנוכחית: להטוט בין דגמים של מנהיגות", סוגיות חברתיות ישראליות, המכון למחקרי ביטחון לאומי. גליון 20, עמודים 107-80.
  3. פרייליך, צ'ק. 2006. "נקמת הפנטגון" או תפנית אסטרטגית: מדיניות הביטחון החדשה של ממשל בוש. עדכן אסטרטגי, INSS, כרך 9, גליון 1. מרץ 2006
  4. מקגרור דגלס א', 2001, "סופת המדבר, קוסובו ואתגר השינוי", מערכות, גליון 5-374, פברואר 2001.
5. Charles J. Dunlap Jr., (2014), "The Hyper-Personalization of War: Cyber, Big Data, and the Changing Face of Conflict", Georgetown Journal of International Affairs 108-118;
  6. Davis, P.K, (2010) Military Transformation- A Strategic

Approach, US Department of Defense, 2001; Military transformation? Which transformation, and what Lies Ahead, RAND

7. Holger Pötzsch, (2015, "The emergence of iWar: Changing practices and perceptions of military engagement in a digital era", *new media & society*, Vol. 17(1) 78-95 ; <https://www.nato.int/docu/review/2007/issue4/english/analysis2.html>

פרק 7 - מה בין טכנולוגיה לפסיכולוגיה צבאית

1. כ"ץ, י., סנדר, ע., אמיר קופפרשמידט. (2013). אדם, טכנולוגיה וארגון מבט אל חדשנות טכנולוגית בצה"ל. צפנת, מכון למחקר, פיתוח וייעוץ ארגוני.

2. Ben-Ari, E. (2018). *Military, State, and Society in Israel: Theoretical and Comparative Perspectives*. Routledge.
3. Bock, L. (2015). *Work Rules: Insights from Inside Google That Will Transform How You Live and Lead*. Twelve.
4. Boddington, P. (2017). *Towards a Code of Ethics for Artificial Intelligence* (1st ed. 2017 edition). Springer.
5. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2016). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W. W. Norton & Company.
6. Collyer, S. C., & Malecki, G. S. (1998). Tactical decision making under stress: History and overview. In J. A. Cannon-Bowers & E. Salas (Eds.), *Making decisions under stress: Implications for individual and team training* (pp. 3-15). American Psychological Association.
7. Geldard, F. A. (1953). Military Psychology: Science or Technology? *The American Journal of Psychology*, 66(3), 335-348. <https://doi.org/10.2307/1418230>
8. Gibson, J. J. (1979). *The Ecological Approach To Visual Perception*. Psychology Press.

9. Heidegger, M. (2008). *The Question Concerning Technology*. In *Basic Writings (Revised, Expanded ed. edition)*. Harper Perennial Modern Classics. (Original work published 1953)
10. Human-Machine Teaming (p. 76). (2018). UK Ministry of Defence. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/709359/20180517-concepts_uk_human_machine_teaming_jcn_1_18.pdf
11. Jones, R. E., Connors, E. S., Mossey, M. E., Hyatt, J. R., Hansen, N. J., & Endsley, M. R. (2010). Modeling situational awareness for army infantry platoon leaders using fuzzy cognitive mapping techniques. *Proceedings of the Behavior Representation in Modeling and Simulation (BRIMS) Conference*, 216-223. <http://acs.ist.psu.edu/papers/brims2010/10-BRIMS-139%20Jones.pdf>
12. Kelly, K. (2016). *The inevitable: Understanding the 12 technological forces that will shape our future*. Viking.
13. Klein, G. (2008). Naturalistic Decision Making. *Human Factors: The Journal of the Human Factors and Ergonomics Society*, 50(3), 456-460. <https://doi.org/10.1518/001872008X288385>
14. Landers, R. N., & Marin, S. (2021). Theory and Technology in Organizational Psychology: A Review of Technology Integration Paradigms and Their Effects on the Validity of Theory. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 8(1), 235-258. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-012420-060843>
15. Laurence, J. H., & Matthews, M. D. (Eds.). (2012). *The Oxford handbook of military psychology*. Oxford University Press.
16. Matthews, M. D. (2014). *Head strong: How psychology is*

- revolutionizing war. Oxford University Press.
17. Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). *Big Data: A Revolution that Will Transform how We Live, Work, and Think*. Houghton Mifflin Harcourt.
  18. Plant, K. L., & Stanton, N. A. (2017). *Distributed cognition and reality: How pilots and crews make decisions*. Taylor & Francis, CRC Press.
  19. Pleban, R. J., Eakin, D. E., Salter, M. S., & Matthews, M. D. (2001). *Training and Assessment of Decision-Making Skills in Virtual Environments*. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences. Fort Benning, GA. <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA389677>
  20. Salas, E., Cannon-Bowers, J. A., & Johnston, J. H. (1998). Lessons learned from conducting the TADMUS program: Balancing science, practice, and more. In J. A. Cannon-Bowers & E. Salas (Eds.), *Making decisions under stress: Implications for individual and team training* (pp. 409-413). American Psychological Association.
  21. Scales, R. H. (2009). Clausewitz and World War IV. *Military Psychology*, 21, S23-S35.
  22. Schwab, K. (2017). *The Fourth Industrial Revolution*. Crown Business.
  23. Schwab, K., & Davis, N. (2018). *Shaping the fourth industrial revolution*. Currency, United States.
  24. Singer, P. W., & Brookings, E. T. (2018). *Likewar: The weaponization of social media*. Eamon Dolan/Houghton Mifflin Harcourt.
  25. Stiegler, B. (1998). *Technics and Time: The fault of Epimetheus*. Stanford University Press.

שער ג - מנהיגות ותרבות: בין המשכיות לשינוי

פרק 1 - מנהיגות צבאית מהלכה למעשה: המפגש בין התיאוריה, התפיסות הצה"ליות והפרקטיקות בשטח

1. אחריות וסמכות בצבא. מטכ"ל 1-100, אג"ם-תוה"ד 1999.
2. אלמוג, ש., שולטי, ש., בניונס, ש., ובריג'דר, ס. (2021). הערכת מצב מנהיגות צבאית לשנת 2021, מסמך ביסל"ם.
3. אלמוג, ש., שחף, ק., ואסנין, א. (2021). מנהיגות במרחבים משותפים בצה"ל, אתר בית הספר לפיתוח מנהיגות (ביסל"ם)
4. אמנת הקצין (2020), אתר בית הספר לפיתוח מנהיגות (ביסל"ם).
5. בן חורין, י., ורוזנמן, מ. (2018). ענווה והיפר מודעות כבסיס למנהיגות בעידן הדיגיטלי, פרסומי AKT.
6. המנהיגות הצבאית ופיתוחה בצה"ל (ארעי). מטכ"ל -תת-07, תוה"ד 2013.
7. חזני, א., ואלמוג, ש. (2020). אבנים שחקו מים? על מרכיב הפיקוד באבן יסוד האדם, זרקור 28, הלכי מחשבה בצה"ל.
8. טובי, ש. (2012). מנהיגות צבאית ומורכבות: הילכו שתיהן יחדיו? מראות של מנהיגות 5, 60-77.
9. טובי, ש., ואלמוג, ש. (2019). הערכת מצב מנהיגות צבאית לשנת 2019, אתר בית הספר לפיתוח מנהיגות (ביסל"ם).
10. פדן, כ., וטובי, ש. (2012). השילוביות בצה"ל: אחד בפה ואחד בלב, מערכת מנהיגות 5, 443-26.
11. פופר, מ. (2010). על סוד הימשכותם של המונהגים למנהיג, מראות של מנהיגות 2, 28-43.
12. קולינס, ג'. (2001). גלגל התנופה: מטוב למצוין. פקר: תלי-אביב.
13. קרוי-פרסלר, ת. (2012). נדרשת מנהיגות אחרת: תפיסות מנהיגות והשפעה בקרב קצינים וקצינות בסביבת המטה בארגון הצבאי, מראות של מנהיגות 5, 38-59.

14. שולטי, ש. ואלמוג, ש. (2021). סקירת מגמות מחקר מנהיגות לשנת 2021, אתר בית הספר לפיתוח מנהיגות (ביסל"ם).
15. שריפט, ע. ואייזנברג, א. (2015). מנהיגות בעידן הפוסט מודרני, מערכות 462, 55-48.
16. Bolden, R. (2004). "What is Leadership?". Research Report no. 1. Exster University.
17. Commandant of the Royal Military Academy Sandhurst, (2014). Developing Leaders: A British Army Guide.
18. Marion, R. and Uhl-Bien, M. (2001). Leadership in complex organizations. The Leadership Quarterly, 12, 389-418.

פרק 3 - כניסת מפקד לתפקיד

1. אלון, י' (1960). מסך של חול. תל-אביב: עם עובד.
2. אלבו, א' (1991). מודל כניסה לתפקיד. צה"ל: בית הספר לפיתוח מנהיגות (מסמך פנימי).
3. בן ישי, ע' ואמיר, ג' (1997). פרויקט "צה"ל במעבר". צה"ל: מחלקת מדעי ההתנהגות (מסמך פנימי).
4. בן שלום, ע' ושמיר, א' (2008). פיקוד מוכוון משימה: בין תורה למעשה. מערכות, 418, 16-23.
5. חזות, ג' (2003). תהליך כניסה לתפקיד מג"ד. צה"ל: עבודת מחקר במסגרת הקורס לפיקוד ולמטה כללי "ברק" (מסמך פנימי).
6. מינקה ברנד. ה', 2007, "החלפת משמרת" כניסת בעלי תפקידים חדשים לתפקידם, אוגדת איו"ש.
7. סנג, מ' (2002). הארגון הצבאי כ- 'ימאי האבוד'. מערכות, 386, 54-56.
8. פולמר, ר., גולדשמיט, מ. (2001). "שישה עקרונות להכשרת המחליף שלכם", אקזיוטיב, פב' - מרץ 2001.
9. פרויד, ז', 1921 הפסיכולוגיה של ההמון. תרגום חדש בהוצאת רסלינג.
10. רונן, א' (1989). ארבע מסורות מנהיגות בצה"ל. מתוך מ' פופר וא' רונן

- (עורכים) על המנהיגות. תל-אביב: משרד הביטחון - ההוצאה לאור. עמ' 95-130.
11. שלח ולימור, 2007, שבויים בלבנון. הוצאת ידיעות ספרים.
12. שמש, א' (2006). אליהם נשואות העיניים: על מפקדי הטיבות בשדה הקרב. תל-אביב: משרד הביטחון - ההוצאה לאור.
13. Kolditz., T,H, 2007, In Extremis Leadership: Leading As If Your Life Depended On It. John Wiley & Sons,
14. Nonaka, I (1991). The knowledge-creating company. Harvard Business Review, 96-104 [.(1998) ד"ר תה"ד (1998)].
מקראה לניהול ידע. צה"ל: פרסום פנימי

פרק 4 - מנהיגות בדרג הזוטרה בצה"ל

1. אלמוג, ש., כהן, צ. וקישון, נ. (2022), מנהיגות הדרג הזוטרה, טרם פורסם.
2. אלמוג, ש. ושולטי, ש. (2022), הפיקוד בדרג הזוטרה: סקירה תיאורטית, ביסל"מ.
3. אסנין, א., פיינסהוד, ר. ורינגל, א. (2010), זהות ופיתוח זהות, ביסל"מ.
4. אריקסון, א., (1987), זהות: נעורים ומשבר. תל אביב: ספרית פועלים.
5. ביאליק, ג. והראל, ה. (2011), בשביל זה בחרו בי, כדי להחליט - לא? - על מנהיגות הפרשנית של המט"ק, מראות של מנהיגות (03).
6. בן עמי, ט. ופרדו, ר. (2012), זהות וזהות קצינית: תהליך פיתוח הזהות בקורס קצינים - מסמך יסוד, ביסל"מ.
7. ברשטלינג, א. וסטריאר, ר. (2018), אמא זאבה: אמהות לחיילים בין המרחב הפרטי לציבורי, ביטחון סוציאלי, 103, 137-156.
8. זכאי, א. ולנדאו, א. (1993), המנהיגות של המ"מ המצטיין, מערכות (329).
9. חזן, נ. (2010), מנהיגות הקצונה הזוטרה בצה"ל, ביסל"מ.
10. כשר, א. (2000), מנהיגות צעירה, בתוך: אחריו - על מנהיגות ומנהיגות, עורכת: חנה עמית, הוצאת משרד הביטחון.
11. לנדאו, א. וזכאי, א. (1994), לפנייהם ואיתם. סיפוריהם של עשרה מ"מים מצטיינים, צה"ל, מפקדת קצין חינוך וגדנ"ע ראשי, ביסל"מ, 1994 אצל:

- לוטרמן, נ. (2012), היבטים פסיכולוגיים של פיתוח מנהיגות, בתוך: על המנהיגות הצבאית (אוניברסיטה משודרת), עורך: פנחס יחזקאלי, הוצאת מודן ומשרד הביטחון.
12. לבני, ע. (2007), מנהיגות, סמכות ו"צעירות", בתוך: על המנהיגות הצבאית (אוניברסיטה משודרת), עורך: פנחס יחזקאלי, הוצאת מודן ומשרד הביטחון.
13. פדן, כ., וינשל, א. ובן ארי, א. (2010), אף אחד לא יכול לצאת קציין מהניילון: התפתחות הקציין הזוטר בחילות היבשה הקרביים, מראות של מנהיגות (02).
14. French, J. R. P., Jr., & Raven, B. (1959). The bases of social power. In D. Cartwright (Ed.), *Studies in social power* (pp. 150-167). University of Michigan.
15. Harvey, J., Annandale, E., Loan-Clarke, J., Suhomlinova, O., (2014). Mobilising identities: The shape and realities of middle and junior managers' working lives - a qualitative study, *Health Services and Delivery Research*, 2, 11.
16. Hyde, P., Granter, E., Hassard, J., McCann, L., & Morris, J. (2013). Roles and behaviors of middle and junior managers: Managing new organizational forms of healthcare. Final Report. NIHR Service Delivery and Organization Programme.
17. Reddin, W. J., (1967). 3-D theory and managerial style. *Training and Development Journal*, 21, 8-17.
18. Katz, R. L., (1974). Skill of an Effective Administrator. *Harvard Business Review*, 52(5), 90-102.
19. Marcia, J. E. (1966). Development and Validation of Ego-identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3, 551-558.
20. Mogale, P. M. (2020). A psychological well-being profile for junior leaders in the South African National Defense Force (Doctoral dissertation).
21. Sang-jung, P., & Yoo-shin, I. (2020). A Case Study on the Core Competencies of MILITARY Leadership for Junior Officers.

International Journal of Military Affairs, 5, 1-12.

פרק 5 - מלחמת מעמדות: הובלת שינוי תרבותי לצמצום תופעת "צעירות - ותיקות" בספינות הטילים

1. אופז, הופמן, ליבנה (2015) "האדם שבטנק ינצח" מאפיינים מנטליים של לחימת הטנקים. מתוך בין הזירות כתב עת לענייני מדעי ההתנהגות בצה"ל.
2. בנבניסטי וכן שלום (2011) הפלפל בסלט המנטלי.
3. גילעד, וינדזברג, שיף (2014) בנייה, שימור וחיוק חוסן ארגוני בשגרה, חירום ומלחמה.
4. זכאי, א. וגבעון, מ. (1997). "צעירים ותיקים בפלוגות מבצעיות". צה"ל, בית הספר למנהיגות, מסמך פנימי.
5. שרוני (2011) "קרבי" או "מבצעי" - זהות חברתית - ארגונית בקרב לוחמי שייטת 3 והשפעתה על רמת המוטיבציה והמוראל עבודת סוף שנה ד- ממד"ה.
6. פקר-רינת, מ. ובן-שלום ע. (2003) "צעירים ותיקים": מבט על יחסית חברתיים בפלוגות ותיקות בכוחות היבשה". מסמך פנימי
7. שלמה, הראל, (1998) לפניך הים: סיפורו של ימאי, מפקד ולוחם. משהב"ט.
8. Lazarus, R.S. & Folkman, S. (1948). Stress, Appraisal. And Coping. New York: Springer.
9. Spindler, G.D. (1948). The Military- A systematic Analysis. Social forces, 27(1) 83- 88
10. Tajfel, H. & Turner, J.C. (1985) the social identity theory of intergroup behavior. In S. Worchel & W.G. Austin (Eds.), Psychology of intergroup relations (2ed ed., pp 7-24). Chicago: Nelson- Hall.
11. Carter, T. (2018). Preparing generation Z for the teaching profession. Srate Journal, 27 (1), 1-8.
12. Kotter, J. P. (1996). Leading change. Boston, Mass.: Harvard Business Review Press.
13. Lewin, K. (1958). "Group Decision and Social Change." In E.E